

Viața Poporului

ABONAMENTUL
Pe un an 160 Lei
Pe jumătate an 80 Lei
Pe trei luni 40 Lei
REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Str. Vicentiu Babes
No. 6.

Organul „FASCIEI NAȚIONALE ROMÂNE” Arad, Duminică 18 Iulie 1925

Instalarea episcopului Dr. Gh. Grigorie Comșa în Arad.

Văduvita eparchie a Aradului a primit Sâmbătă 11 Iulie în ziua sa pe noul episcop Grigorie.
Din cauza furtunei și a ploii torrențiale care s'a vărsat asupra Aradului, primirea la gară a noului episcop s'a putut face numai în condițiile unei primiri oficiale psindu-i timbrul unei serbări imponente naționale.
Cortegiul format la gară s'a îndreptat în piața aceea torrențială spre Catedrală, unde s'a făcut slujba vecerniei, după care a urmat o frumoasă cuvântare a noului episcop.
Ceremonia instalării s'a desfășurat Duminică în 12 Iulie în Catedrală, care era des de dimineață tixită de public. Au luat parte la acest solemn act: toți deputații sinodali din dieceză atât mireni cât și cler.
Ministrul Cultelor Lăpădatu, Preasfinția Sa Episcopul Caransebeșului Iosif Badescu, arhiepiscopul Filaret Musta, președintele Astrei dl Goldis, alți fruntași ai neamului și mulți credincioși.
Liturgia a fost oficiată de noul episcop. Vocea puternică a P. S. Sale a pus în uimire întreaga asistență, care era adânc impresionată de măreția glasului noului episcop.
După citirea actelor oficiale de instalare din partea P. S. S. episcopului Badescu și de către ministrul cultelor dl Lăpădatu a urmat cuvântarea P. S. S. episcopului Grigorie.
Aceasta cuvântare plină de evlavie, de înălțare sufletească către Dumnezeu a fost o rugăciune de mulțumire către cel totputernic care i-a hărăzit aceste momente înălțătoare, chemându-l ca să-i fie un slujitor

credincios și un vașnic propagator a evangheliei lui Cristos.
Cuvântarea înălțătoare a fost totodată un mic program de muncă pentru prezent și în viitor.
Din glasul P. S. S. se desprindea acel zel, acel imbold de muncă pe terenul bisericesc, școlar, național cultural, social, de care omenirea bântuită de egoismul feroce, de materialismul fără margini, are absolută nevoie pentru a îndepărta pe diavolul din sânul ei și a se reîntoarce iară la învățăturile lui Cristos, fără de cari un popor nu poate exista în vârtegiul atâtor sguduri cari trec peste omenire în timpurile de azi. Prea Sfinția Voastră vă dorim viață îndelungată, sănătate deplină, ca să vă ajute Tatăl cel ceresc să vă puneți în practică toate cunoștințele, toată puterea de muncă pentru a readuce la sânul bisericii noastre pe cei răătăciți, cari s'au răstăcut în urmașii diavolești și în urma slabilor păstori sufletești dela sate cari au neglijat învățăturile lui Cristos, alergând după aghiții lui Iuda.
Nu ne îndoim de zelul, devotamentul și dorul de muncă de cari sunteți cuprins, știm că Vă așteaptă o muncă grea, însă suntem convinși totodată că nu veți cruța nici o oboseală numai pentru a vă duce mărețul program la îndeplinire spre fericirea țării și a Neamului.
Veți întâmpina multe greutăți pe terenul social, însă cu o voință tare, cu abnegațiune le veți învinge pe toate, alinând astfel durerile sufletești și trupești ale celor mulți.
Prea Sfinția Voastră, Să trăiți la mulți fericiți ani!

Datoria și jertfa ce se cere dela noi!

De oarece țaranului român nu i s'au spus de către nimeni care îi sunt drepturile sale, n'a fost îndemnat de nimeni să se folosească de aceste drepturi în schimb i-s'a cerut să-și împlinescă datoriile sale în stat. Cu chipul acestuia i se pare că are numai datorii și că n'are nici un drept, i se pare că toată lumea îi cere mereu și nu i-se dă nimic în schimb, cu chipul acesta îi lipsește țaranului român legătura termenul de comparație între datorițe și drepturi, această stare de lucruri îi întretine în sufletul său porniri anarhice, spaima de mai rău, credulitatea și ușurința izbucnirii pornirilor anarhice: Iar la baza acestei stări sufletești prezidează ignoranța. Țaranul tot așteaptă să vie binele de undeva, de sus, iar dacă binele întârzie, apoi statul e vinovat statul e dușmanul său. Țaranul așteaptă ca să-i vie binele să-l tragă într'o zi de mână și să-l spuie la dreapta. Iată-mă mai mult înăstăpânște prin cap că el singur trebuie să se lupte, să-și croiească drumul către bine și nu știe nici cum, nici că poate, în marginile legalității să se ridice singur pe sine și deaceia țaranul e într-o permanentă răzvrătire sufletească, ceea ce ne dovedește atât trecutul cât și prezentul, după care vedem deci că poporul român este îndelung răbdător cu încredere nețămurită în soarta lui dela Dumnezeu și are bună credință și navitate până peste margini pentru că nici n'a fost și nici nu este vre-un neam pe lume, care să fi răbdat și se rabdat atâta ca românul.
Aceasta răbdare românul n'a putut și nu poate să o aibă decât din cauza încrederii nețămurite în soarta lui dela Dumnezeu.

Acestea sunt așa precum le-am arătat însușirile și darurile firești moștenite din neam în neam de poporul românesc, ele împodobesc pe români cu toate virtuțile și-l fac să merite din partea ori cui dragostea și stima. Ele fac încă ca poporul român să merite din partea ori cui și o adâncă miilă și compătimire pentru că aceste însușiri și daruri nu au fost în stare să ferească pe români de a avea pe lume o soartă din cele mai vitrege și mai amare.
Să fi și să te lazi că ești urmaș al Dacilor și Romanilor și se ajungi slugă tuturor liftelor streine și jidanilor lipitori a-i satelor, iată partea stranie și caracteristică a soartei poporului român!
Să moștenești moșia străbună dela părinți viteji ca Dacii și Romanii — băstinași unii, cuceritori ceilalți, — și după ce țo iau alții din mână și o stăpânesc în jurul tău, tu poți veseți sângele pentru apărarea ei și eroism, ca pentru moșia ta strămoșească, ca să poți fi pe ea rob adevărat iată o trăsătură extrem de ciudată pe care nu o poți afla în viața ori cărui popor. Să perzi stăpânirea pământului străbun și totuși se fi silit să-l muncești pentru altul ca un rob, tu cu vitele tale, cu femeia ta, și cu copiii tăi iar din rodul muncei tale să n'ăi nici ce mănăcă nici cu ce te îmbrăca omeneste, să dormi în borchie la un loc cu porceii, cu vișeii, și cu cloșca și să ajungi să te îndobitocști mai rău decât animalele cu care trăiești. Iată iarăși nu se pot vedea în istoria ori cărui popor. Să te roadă pelagra și sifilisul să te mânânce râia și păduchii, să te prăpădească frigurile și toate bo-

Mi-e drag, să văd plugarul
Când Dumnezeu ne-aduce
Dorita primăvară,
Mi-e drag să văd plugarul
In țarină cum ară.
Cum face sfânta cruce
Și 'ncepe sămănatul
Și zice: „Doamne ajută”
Când gată cu grăpatul.
'Nainte de plecare
El caută înc'odată,
La truda lui din holdă
Cu fața 'ngândurată.
Prin trânsul văd pământul
Cu ceriul cum vorbește,
Și munca cu credința
Cum țara ne-o 'ntărește.
George Băltesanu

Libertatea
Libertatea țării mele
Te salut, salut cu-amor!
Căci prin veacuri triste, grele
Azi, ne-ai dat și-un viitor;
Viitor măreț de aur
Profeții din vechi profeti,
Și de frunzi 'ncinse'n laur
A celor mai mari poezi!
Libertatea mult dorită
Cu zori dalbe, vis de raiu,
E un „ce” din cer venită
Pe al lumii verde plaiu.
Ea zâmbește pururi vie
Neamului și patriei
Când toți fii cu mândrie
Sunt unți sub steagul ei.
A sosit ziua dreptății,
Jos cu ori ce barbarism!
Sus cu steagul libertății
Pentru drept și Românism!
Libertatea să'nflorească
Pe pământul românesc.

**Iar națiunea să trăiască
In rai vesel pământesc!**
Petru Irhașiu, (Hălmașiu).
Când va veni?!..
de N. Roghina-Făgăraș.
Când va veni și primăvara
Ce-o așteptăm de atâta vreme..
Când ceasul sfânt o să ne cheme?..
Când fețe palide ca ceara,
Incetând să mai blesteme,
Se vor strânge toți sub scutul
Noastre-i „steme”? Când?
In tin' ne-'ncredem drag popor,
Ce-n Dumnezeu nutrești credința,
Și'n forța noastră biruința;
In cap al minții scump izvor,
In mintea-ți ageră un dor
De izbândă.. iar la muncă răvnă, spor
Și toate vin pe rând!..

Ca mâine o să vie ora,
Când clopotele vor suna,
Când buciumele vor chema,
Bunii români să joace hora
Creștin'ân zid apărător;
Dansând din noapte până'n zor,
Pe sfântul nost pământ!..
Ș'a doua zi de-dimineța,
Ne-om strânge toți cu același gând,
Ne-om strânge-'n semn de jurământ,
Că vom păstra întregă vlața,
Simbolul creștinesc, ce-i sfânt.
Ba îl vom ține și'n mormânt,
Al nostru crezământ!..
Și spre eterna pomenire,
A celor ce-au înfăptuit..
A celor ce ne-au fericit,
Prin readucerea'n simțire,
Din drumun' care-am rătăcit,
Vom ridica Crucea-Statue,
Cu Cristul răstignit.

lele, și să te pociască gușa, să-ți moară copii din fașă să te stăpânească cel mai cumplit întunec și să te zbați în ghiarele cele mai negre ale mizeriei și totuși să nu vezi nimic și nici chiar să nu simți de unde-ți vin toate astea, ba dimpotrivă să privești în cele d'n urmă la cei ce te-au adus în această stare ca la mântuitorii tăi, fără de care n'ai putea să trăiești, tată manifestări tragice și aproape unice în istorie din soarta poporului român. Aceste lucruri sunt cu atât mai triste și înfricoșate, cu cât ele formează soarta de până acuma a unui popor înzestrat de Dumnezeu și de strămoșii din care se trage cu atâtea însușiri și daruri, care ar putea și trebuie să facă din el de acum încolo unul dintre cele dintâi popoare ale lumii.

Când așa a fost și este soarta poporului român de atâtea veacuri, cum să nu ne îngrijorăm și să nu ne pătrundem de fiori și pentru soarta lui viitoare; în prezent se aud atâtea strigăte de disperare din toate colțurile țării încât nu știu cui să dai vina că a ajuns biserica și toate instituțiile țării noastre în situația grea în care se află, dacă însă ești în curenț cu politica și urmărești zilnic desfășurarea evenimentelor din țară atunci te încredințezi că numai politica de partid furisată în sânul instituțiilor noastre ne-a adus la dezastrul, în care ne aflăm avem destule dovezi atât din vechiul regat cât și din teritoarele alipite că orice schimb-

în viața noastră aduce politica de partid, care întunecă meritele celor vrednici și streini de politică și răspândește numai agitațiile electorale, și mai ales acum după unire politica de partid își face de cap. Să începem cu funcționarii și ne vom convinge de acest adevăr. Dacă voiești se ajungi în o funcție sau o treaptă mai înaltă atunci trebuie să faci plocoane și ajungi unde voiești. De oarece autoritățile instituțiilor noastre nu au nici o putere față de ai fi cât de vrednic rămâi în umbră toată viața, dacă nu faci politică etc. de acea trecutul cât și prezentul lasă asupra sufletului și trupului poporului român urme adânci, răni dureroase și slăbiciuni care nui îngăduie să se poată ridica peste noapte de azi pe mâne fără ajutorul nimănui și fără o îngrijire și conducere pricepută neîncetată și neobosită.

Aceasta datorie este de sigur a tuturor românilor luminați și cu dragoste de neamul lor, ea însă cade în primul rând în sarcina preoților și învățătorilor cinstiți și care sunt mai aproape de țărânul român.

Datoria aceasta este atât de grea și cere dela noi atâtea pricepere, putere de jertfă și de apostolat încât toți preoții învățătorii și cărturarii trebuie să-și zică unui altuia să stăm bine să stăm cu frică și cutremul luând aminte de datoria și jerta ce să cere dela noi.

Căvărânu, la 24 VI 1925.

Dimitrie Bălaci, șeful echipei 3. c. f. r.

Către preoți și învățători.

O luptă care este în continuă încredare se desfășoară azi în toate țările, cu atât mai mult în țara noastră a cărei existență este periclitată prin invazia unui neam, neamul jidovesc, care tinde să ne acapareze totul în această țară.

Neamul jidovesc, ne-a acaparat comerțul industria, finanța, iar azi voește să ne acapareze cultura, să intre în conducerea de stat ca apoi să ne distrugă credința și religia, astfel ca să ne subjuge și pe noi.

Față de acest pericol — care pe noi Românii ne amenință cel dintâi, — ca un singur om s'a ridicat studentimea română acum 3 ani și ca un om trebuia să ne ridicăm cu toții pentruca împreună cu ei să fi dus lupta comună.

Acum când suntem încă în ceasuri de înălțare sufletească, ne îndreptăm gândul nostru către voi preoți și învățători.

Numai voi preoți și învățători ați fost aceia care de veacuri v'ați ținut sufletul curat, numai voi ați fost aceia ce nu v'ați vândut conștiința pentru banul satanei, numai voi ați fost aceia ce ați păstrat biserica și școala, numai voi ați ținut veacuri deardândul piept contra năvălirilor barbare.

Dulce Bucovina
Veselă Grădină
Cu pomi roditori
Cu mândri feciori
Vasile Alexandri.

Dacă în Bucovina se mai vorbește de către români românește și se mai poartă frumosul nostru port național, care cât timp această provincie a fost subjugată de Austria; preoții și învățătorii făceau un adevărat apostolat din funcția lor.

Ce se întâmplă acuma la sate unde spre exemplu preotul face politică liberală; iar profesorul cea Averescană sau a lui Maniu, Iorga, Mihalache, Stere, Lupa & Comp. Acești oameni care ar trebui se fie luminătorii sateilor, se sfădesc și se mănâncă ca câinii, făcându-se hoți reciproci (iau exemplu de ce se întâmplă în Parlament), iar poporul se uită la ei cu groază neștiind ce se mai facă. Din această

Advertismul, Baptismul, Pocăiții și alte secte, care umblă se ne distrugă religia strămoșească. Unde prind rădăcini aceste secte veninoase în popor, nu este alt cineva de vină de cât politica îngustă de partid.

Astăzi avem aproape 1/3 dintre preoți și învățătorii Bucovinei care fac politică militantă de partid.

Onoare pentru acei preoți și învățători care își îndeplinesc rolul lor de adevărați apostoli ai neamului; căci nici odată țara noastră n'a fost ame-

Voi propovăduitori ai credinței creștine, voi dascăli ai culturii românești, voi aveți menirea să arătați și acum poporului lupta ce trebuie dusă contra invaziei jidovești.

La voi preoți și învățători ne îndreptăm gândul și privirile noastre ca să ne ajutați în lupta noastră.

Cu voi preoți și învățători, voim să mergem la lupta dreaptă și sfântă.

Cu voi preoți și învățători voim să lovim în politicianismul vândut trădător și prins în mrejele arginților lui iuda.

Prin voi preoți și învățători vroim să arătăm lupta noastră națională.

Dacă și voi preoți și învățători veți arăta nepăsători, acum când momentul suprem vă chiamă, apoi toate jertfele trecutului sunt de prisos, țara și neamul merge spre prăpastie.

Dacă voi preoți și învățători nu veți coborî până la sufletele țărânului ca să strigați în popor de la un capăt la altul al țării că „România e a românilor și numai a românilor” iar „jidani la Palestina”, atunci ne merităm moartea iar această țară să fie atunci a celor ce știu să și-o populeze și să și-o governeze. „O. N.”

nințată mai tare de dușmanii ei din lăuntru și din afară ca acum. Preotul și învățătorul ca și militarul nu trebuie să facă politică de partid, căci prin vocațiunea lor ei au roluri mult mai importante de îndeplinit. Pentru aceasta mă adresez mai cu deosebire înalt președintelui Sălașului Mitropolit al Bucovinei Nectarie de a fi vrednic urmaș al precedentilor săi; care prin râvna lor neadormită până au trecut într'u Domnul și-au făcut datoria cu prisosință față de poporul ce au păstorit, nelăsându-l să cadă în ispite și a se înatrăina. Mă adresez de asemenea dl. Ministru al Instrucțiunii Dr. C. Anghelescu pe care îl cunosc personal, ca înainte de a fi liberal să fie bun român și să și dea bine seama că prin subalternii dsale căutând a câștiga pentru partidul, din care face parte partizani printre învățători și preoți, face un mare rău țării căci prin aceasta se distruge biserica și școala, baza fundamentală a țării noastre.

Ca bun român mi-se strânge sufletul de durere când văd profesorii certându-se pentru politică; în loc să ia mai mult contact cu tineretul, care vor fi conducătorii țării de mâne și a-i îndruma pe calea cea dreaptă și frumoasă. Ce exemplu iau acești tineri când văd lucruri, ce nu ar trebui să vadă dela îndrumătorii lor?

Timpul încă nu este pierdut, așa că răul se poate îndrepta, dacă însă politicianii noștri voi ținea mai mult la țară și neamul nostru decât la partidul din care fac parte.

Șeful organizației
F. N. R. al Bucovinei:
Maior: Em. Ursianu.

Cea mai efțină și mai bine asortată
pielărie românească
este
VICTOR BOSNIAC
Magazin de pielărie
Arad, Piața Catedralei.

Corb alb.

Se zice că Direcțiunea Generală Arad a C. F. R. în urma constatărilor făcute, că anumite firme onorabile au furnizat astfel de materiale, ce nu se pot întrebuiți la nimic, a exclus pentru totdeauna, deși cam târziu, onorabilele firme Thau și Braun, Farago și Thiegerman și Feinhuhel Izidor, cari în decursul anilor ulțimi au sărăcit statul cu milioane grele.

Modesta noastră părere e, că dispoziția tardivă a Dir. Generale nu e de ajuns, atunci, când cala ferată nu poate folosi materialele furnizate de către numiții perciunași, ci ar fi foarte la locul ei să fie deferiți parchetului, căci apoi s'ar putea pune mâna și pe complicii lor, funcționarii superiori la Dir. Reg. a C. F. R. Sperăm că astfel de măsuri se vor lua de urgență față și de celelalte firme jidovești, cari și până în prezent fac astfel de furnituri la C. F. R.

Examenle de bacalaureat-matură

s'au terminat cu un rezultat dezastruos. În cel mai bun loc au trecut 50%, au fost însă licee, unde nici un elev n'a fost declarat matur. Cauzele acestor rezultate neașteptat de rele pot fi trei 1, ori nu corespunde stărilor noastre sistemul francez cu comisari veniți din altă parte, cari nu cunosc elevii, munca lor depusă și capacitatea lor; 2, ori băieții cu toții, nu sunt pregătiți, ce este greu de crezut; 3, ori corpul profesoral nu corespunde și atunci cum vine elevul ca să fie pedepsit pentru lipsa de cunoștințe ale profesorilor.

Se zice că elevii au fost slab pregătiți, iar aceasta se explică din politica dezastruoasă școlară care se urmează la noi. S'a înmulțit numărul liceelor fără să se fi făcut îngrijiri de un corp didactic bine pregătit.

Astăzi situația este aceasta, că avem clădiri și se ridică neîncetat clădiri școlare, dar nu este cine să le dea suflet, iar cei puțini cari sunt nu mai pot să răsbească de mizeriile cari li s'au creiat. Profesorii — încărcăți cu supliniri peste puterile lor, având să facă 40 de ore pe săptămână plățiți cu salarii de mizerii — nu pot să pregătească generația pe care o dorim. Iar experimentările cu profesori improvițați trebuie să ne ducă la dezastru cultural.

Nu se face control serios, ca să se vadă cum își fac profesorii datoria. S'au semnalat de atâtea ori că la unele licee sunt stări insuportabile și totuș uu s'a făcut nimic pentru remediarea lor, deși țara noastră dacă are multe lipsuri, dar, slavă Domnului, în inspectorii de tot felul este înzestrată luxos. Controlul din cursul anului ar fi înlăturat, poate rușinea ca dela cutare liceu să cadă 100 la sută la examenul de bacalaureat.

Obșnuinți cu experimentări și cu administrație prin telegrame nu s'au făcut la timp pregătirile pentru examen. În schimb s'au făcut greșelile cele mai mari din punct de vedere pedagogic.

Au fost adunați elevi dela 7-8 licee într'un oraș și au fost puși să dea examen în fața unor comisii din profesori, pe cari îi văd întâia dată.

Ori care ar fi cauza, însă tot sistemul actual trebuie revizuit, și dacă tineretul de azi dă dovadă de incapacitate să fie cernut deja în clasele inferioare, nu în fața examenului de maturitate.

Negustoria.

Prea puțini negustori români sunt până acum. Mai înainte vreme negustoria era pe mâna armenilor sau a grecilor. Pe urmă a intrat pe mâna evreilor. Azi aceștia stăpânesc negustoria, de la lucrurile mărunte și până la cele mai de preț. Mai sunt negustori nemți, unguri prin Ardeal și numai prea puțini români. Aceștia se țin numai de slujbe, sărăcăcioase, sau de plugărie. Slujbași însă nu pot fi toți, iar plugăria cu greutățile ei, nu poate fi făcută de ori cine. Ș'a-oi nici pământul nu e ca de gumă, să se întindă cât vrea omul. Așa dar vrând nevrând, ca să trăiască, românul trebuie să apuce și calea meșteșugurilor azi atât de bănoasă ori a negustoriei, și mai mănoasă.

Negustoria, ca ori ce îndeletnicire nu se poate căpăta așa, din senin. Trebuie o ucenicie. Trebuie începută de copil, ca băiat în prăvălie la un negustor de seamă, pentru a se deprinde cu de toate. Căci negustorul trebuie să știe totul ce e în prăvălia sa; doar ochiul stăpânului îngrașă casa. Dar iarăși, au trecut vremurile, când negustoria putea fi dusă fără știință de carte. Socoțelile trebuiesc ținute în regulă; totul trebuie să fie însemnat și trecut prin condici, cum cer legile și e nevoie pentru stabilirea dărilor.

Ucenicul trebuie să nu lege cartea de gard. De aceia mai pretutindeni, băeților de prăvălie li se face școală sara, după ce se închide dughiana (prăvălia). Sunt însă și școli pentru negustori. Se zic școli comerciale. În ele se învață și carte, dar și practică. După amiază, copiii sunt scutiți de carte, dar siliți să facă ucenicie, să vie în atingere cu viața adevărată a negustoriei. Una pe alta se împlinesc.

Dându-se copiii la asemenea școli, sau la școlile civile, încetul cu încetul se pot îndrepta și odraslele românești, cătră negustorie, o îndeletnicire pe cât de cinstită pe atât de bănoasă.

Dar nu e vorba numai de negustorie curată. Ori cine are rod depe urma muncii sale, trebuie să cunoască cât de cât din ale negustoriei. Plugarul însuși trebuie să fie și negustor, după cum priceperea în ale negustoriei nu strică nici celui cu grădină de zarzavaturi ori cu grădină de pomi.

Ce folos are plugarul din mana pământului, dacă nu cunoaște prețurile și nu știe cum și când să o vândă? O dată pe degeaba la samsari, care să îmbogățesc de pe urma sudorii muncitorului. E mare lucru să știi când anume să fi vinzi marfa din hambar, pentru ca să câștigi cât mai mult, să știi ce marfă are cătare și în ce timp anume, pentru a căpăta preț bun. Toate acestea sunt de ale negustoriei, așa încât negustoria și plugăria nu se bat cap în cap ci dimpotrivă, se împlinesc. De aceia se fac la sate cooperative desfășurate, pentru ca oame-nii pricepuți să desfășore marfa adunată dela agricultori, cu prețul cel mai mare în folosul lor. Nuocoliți negustoria; nu puneți piedeci cooperativelor, ci dimpotrivă dați-le tot ajutorul, căci este spre folosul tuturor.

Ce-i de făcut?...

În sfârșit, românismul creștin de pretutindeni, a răsuflat ușurat, pentru că Dumnezeu, vorbind prin glasul juraților, cari au achitat pe adevăratul patriot, Corneliu Zelea Codreanu, a înfierat pentru multă vreme, cu pecetea infamiei, pe pretinsul neam ales al lui Iehova!

Achitarea lui, constituie pentru noi, o cheazăie destul de sigură, că națiunea etnică a acestui Stat, a început să deschidă ochii, și să vadă cu groază, pericolul de învăluire, de copleșire și de distrugere, care o pândește — și că această națiune va veghia și va lăpta și de acum înainte, tot cu aceeași vigoare și credință, pururea trează, pentru înlăturarea lui.

Nu mai un creier atrofiat, ori numai un străin de sângele nostru, și-ar putea închipui — după cum spunea și d-l A. C. Cuza, la o întrunire în Iași, — că pământul țării românești ar putea să fie colonizat cu populații de altă gintă și mai ales semită, al cărei caracter *esențial și exclusivist*, îl cunoaștem cu toții, nu numai din cărți, ci chiar din raporturile noastre sociale cu ea.

Și dacă Corneliu Zelea Codreanu a fost achitat, aceasta nu înseamnă că de acum totul s'a sfârșit, ori că victoria noastră de drept, presupune numai de cât și pe cea de fapt!

Din contră, să fim siguri, că coeziunea sufletească, între urmașii lui Iuda, va fi — de acum înainte — mai puternică, lupta de acaparare, de demoralizare și de corupție, mai dâră, iar mijloacele publice și oculte de izbândă mai rafinate!

Dar, nedumriți, mă veți întreba: Bine-bine, dar ce-i de făcut pentru a scăpa de ei, sau cel puțin a-i face mai puțin ofensivi, când pe concepțiile greșite ale partidelor politice în general — în faza de astăzi — nu putem, cătuși de puțin, să ne bizuim?

S'au propus mai multe sisteme și anuma: „Solidarității jidovești, să-i opunem solidaritatea noastră“, care implică, neapărat, o unire de așa fel, în cât, idealul suprem, obiectiv și altruist, *inter fratres*, să covârșescă interesele meschine de natură subiectivă și egoistă, — cu scopul de a putea, la un moment dat, să boicotăm industria și comerțul jidănesc. Cu un cuvânt, unire pentru crearea independenței noastre culturale și economice. S'a mai propus, pentru înfăptuirea acestui deziderat: luminarea și trezirea conștiinței de sine, printr'o prăpagandă intensă, a masselor țărănești și — în sfârșit — multe alte paliative, acestea așa de naive că nu merită să ne ocupăm de ele!

Da, toate aceste sisteme sunt bune 'n principiu și au o valoare incontestabilă, dar numai ca mijloace de rezervă, concomitente și juxtapuse altora, iar nu ea mijloace primordiale, decisive, directe, și iată pentru ce:

1. Cât despre caracterul indispensabil al solidarității, despre care vorbii mai sus, în starea de cultură poporană, în care ne găsim acum, plus individualismul atât de drag și de specific raselor latine — mă îndoesc. Prin urmare, în stadiul actual, o astfel de solidaritate, e enigmatică.

2. Inițiativa și o parte, cel puțin, ein mijloacele pentru ridicarea culturii, pe cale didactică, a poporului de jos, trebuie să emane — în primul rând — dela legiuitor și dela guvern, deci dela cei de sus — și spusei că nădejdea dela aceștia, e iarăși problematică, în faza economică în care țara

se găsește! Decl, un motiv de ordin material.

3. Iar în ceea ce privește trezirea demnității și simțului național prin propagandă patriotică la țară, aceasta deși realizabilă în teorie, necesită totuși, multă jertfă, uitare de sine, tact, cu un cuvânt: *apostolat!*

Și dacă pe adevărații apostoli de astăzi, putem să-i numărăm pe degete, (lato sensu) am credința că față de strigătul de alarmă, dat de cei dintâi, foată suflarea ce simte românește, — a înțelege ca-i o datorie sfântă, pe care nu va ezita o clipă, să și-o îndeplinească!

Situația noastră socială în prezent, e aceea a unei armate în retragere, care, reculegându-se la timp, nu așteaptă decât să găsească o poziție strategică de reanșare. unde să se refacă și de unde să se refacă și de unde să înceapă o viguroasă ofensivă.

Prin urmare, primul lucru care ni se impune imediat, cu puterea unui imperativ categoric, *constă în faptul de a convinge și de a stimula patriotismul latent al guvernelor și parlamentelor acestei țări*, arătându-le că a venit timpul, ca să se voteze așa numitul „*numerus clausus*“, care se impune prin forța împrejurărilor, tot ca și în Polonia, tot ca și în Ungaria, țările cele mai băntuite de paludismul jidovesc! Apoi, să mai cerem abrogarea legii din 1895 (pare-mi-se), relativă la schimbarea numelui persoanelor, în mob general și permanent. Odată aceste revindecări logice satisfăcute, poziția strategică de reanșare, am și găsit-o!

Bine înțeles, că pe terenul dezideratului dela punctul 3, nu trebuie să încetăm o clipă activitatea noastră, care va merge paralel cu demersurile încercate pe lângă clasa conducătoare.

În același timp, nu trebuie să bagem în seamă și să ne sinchisim de javrele străine de sângele daco-roman, cari spumegă otravă, lătrăod prin ziarle „*anumitei prese*“, contra celor ce și iubesc neamul!

Să le aruncăm tot disprețul, ori cât de inteligente ar părea ele, când pretinsa lor inteligență, n'o întrebuințează, de cât în folosul dușmanilor noștri interni în general și în paguba națiunii etnice.

Ce avem noi cu inteligența lor? Iar dacă ideile noastre *nu le convin*, n'au de cât să plece!

Oare vulpile Fanarului cari au supt laptele acestei țări, secătuit-o mai bine de o sută de ani, nu erau tot așa de inteligente?! Să nu se uite, prin urmare, că nici pe strănepoții de astăzi ai acolora, nu poate să-i doară inima, pentru nenorocirea țării, care-i oploșește.

Și dacă — din nefericire — cei de sus, *n'ar fi în stare încă*, să înțeleagă importanța și măreția patriotică a gestului pe care li-l cerem — atunci va fi absolută nevoie de înfăptuire efectivă a unui nou partid, care să strângă într'un mănunchi, corp și suflet, toate elementele generoase ale generației noi, cari văd primejdia de copleșire economico-demografică, ce ne amenință în viitor.

Și atunci vom vedea ce mai e de făcut!

D-r V. Hortopan.

ocupațiile intelectuale dau mulțumiri cari nu au comparații în viața dusă în chip animalic numai“.

Maria C. Buțureanu.

Aniversarea înființării celei dintâi societăți naționale studențești din Bucovina.

În Decembrie al acestui an, soc. acad. „Junimea“ din Cernăuți, va serba aniversarea de 50 ani dela înființarea celei dintâi soc. academice „Arboroasa“.

Această societate, înființată la 1875, în vremurile ale mai vitrege prin cari a trecut vreodată Bucovina, a fost primită de toată românimea din „țara lui Ștefan“ cu mare entuziasm. Condușă de deviza:

„Uniți să fim în cugete,
Uniți în Dumnezeu“

propagând cultura națională și scântea dădătoare de viață a iubirii de neam, ea a grupat în jurul său pe toți tinerii români ai Universității din Cernăuți. Pe cât de mare a fost însă avântul ei, pe atât de scurtă i-a fost și durată; căci, pe când „Viena“ făcuse să se celebreze cu deosebită pompă aniversarea „alipirii“ Bucovinei, în Iași în aceeași zi se oficia drept semn de durere un paratas pentru Grigorie Ghica Vodă și atunci „Arboroasa“ conștie de menirea ei, n'a ezitat nici o clipă ca să-și exprime printr'o telegramă trimisă la Iași, durerea ei frățească și jalea ei adâncă pentru acel domn al Moldovei, care singurul a protestat cu toată țaria cuvenită în contra actului brutal comis de Austria. Urmarea faimoasei telegramme a fost, că întreg comitetul de atunci împreună cu președintele Ciprian Porumbescu a fost arestat, iar după un proces monstru societatea disolvată! Tocmai în amintirea acestuia întâi luceafăr al Bucovinei, soc. acad. „Junimea“ fiică trainică a „Arboroasei“ va serba în susnumita lună în pioasă amintire, aniversarea unui jumătate de secol dela înființarea primei societăți studențești române.

Amănunte vor urma.

ȘTIRI DIN MARAMUREȘ.

Agitația jidanilor. Jidanii din Maramureș nu știu pe ce temă au început a se agita contra ziarului: *Voința Poporului* din Arad și *Gazeta Maramureșeană* din Sighet. Ce folos de agitația lor!? Căci și câinii latră la lună, și luna nici habar n'are de ei.

În care țară din lume mai există un ținut mai copleșit de jidani — parașiți ca Maramureșul, Bucovina și nordul Moldovei?! Și oare „*Voința Poporului*“ nu are dreptate când spune Palestina mică din România mare, —

Ziarul jidovesc din Palestina mică scrie în limba maghiară un articol cât ziua de mâne de lung prin care agită cetățenii României contra românilor. Numele autorului articolului nu vreu să-l numesc deși îl știu, că-i păcat să murdăresc ziarul nostru cu ei.

Eu îmi apăr Coroana, Țara și Neamul, distrugătorii dinastiilor și popoarelor ce își apără? Neamul și Talmudul! Dar unde? Pe pământul țării loilor!

Mă miră faptul că jidanii se agită pe pământul altei țări. Eu nu cunosc decât români în România, unguri în Ungaria, jidanii în Palestina, japonezii în Japonia etc. Toate neamurile își au țara lor, Dar țara are nevoie de armată națională nu internațională și se știe de toată lumea ce vitejii au făcut jidanii în timpul războiului mondial. Popoarele se-au dat seamă de pericolul ce le amenință și încet încet îi trimite la Palestina, unde să steargă rușinea strămoșească cu sângele lor și acolo au tot dreptul jidanii să se agite. La noi însă nu că se va găsi ac de cojocul lor!

Cred că acești paraziți își văd lunul nasului.

Cămașa Neagră.

Să luăm aminte.

In preajma alegerilor comunale.

Noua lege administrativă va aduce în viața țării noastre o schimbare adâncă, pentru care locuitorii satelor trebuie să se pregătească de cu vreme.

Elegerile comunale adică după toate semnele se vor ținea în toamna aceasta și vor hotărî soarta comunelor pe patru ani de zile înainte. In aceste alegeri se vor alege consiliile comunale, adică sfaturile acelea vechi, pe care noi aici în Ardeal le numim reprezentanțe și din sânul cărora apoi vor fi numiți și primarii și care vor cămui pe viitor soarta comunelor. Alegerile acestea sunt de cea mai mare însemnătate, căci pentru întâia dată după războiu le revine locuitorilor dreptul, ca să hotărască ei înșiși de soarta lor.

In aceste consilii comunale trebuie să fie alese numai oamenii cu scaun la cap, Ronâni buni, cinstiți și iubitori de propășirea comunei, pentru cari interesul semenilor lor săteni să fie mai presus de cât orice partid politic.

Cu ochii în patru, deci, frați săteni! Vorbiți vă de cu vreme în clipele voastre slobode de Duminică și din sărbători, care sunt oamenii voștri din sat mai cumiți, mai cinstiți, mai de omenie și mai harnic! In jurul acestora strângeți-vă rândurile și pe ei îi alegeți în consiliile comunei voastre! Nu vă lăsați ademeniți de alte interesele decât de cele naționale.

Nimic nu poate fi într'o comună doar mai rău, decât un astfel de consiliu comunal politic, ales la hatârul și la voia celor înregistrați în cluburi și în partide!

Satele noastre au lipsă de muncă și de propășire și aceste două lucruri cei ce umblu vecinic după politică nu vi-le pot da în măsură atât de curată, după cum vi-le dau frații voștri, care-și văd de lucru și străbat în viață prin muncă, prin cinste și prin frica lui Dumnezeu! Alături de aceștia stați, deci, căci binele vostru vi-l croiți astfel!

„L. și V.“

ȘTIRI DE TOT FELUL.

Ziarul n'a apărut în Duminică trecută și apare acum cu întârziere din cauza răutății unor „bravi români“, pentru caace cerem scuze dela On. noștrii cetitori.

Monumente cari dispar. Monumentelor ungurești din Arad, despre cari am scris în repetite rânduri și i-am făcut atenți pe cei chemați că-i o rușine să decoreze ori murdărească piața Aradului românesc (da încă ce mai românesc!) acum, în fine le-a venit vremea, s'a început demontarea lor. In scurt timp — vor dispărea acești spini din ochii Românilor de bine, cari erau mândria unguirilor din loc și jur, fiindcă reprezentau figuri ale celor mai istorice timpuri pentru ei. Una eră statua celor 13 martiri și alta alui Kossuth. Deși ne scăpăm de ele, totuși trebuie să ne exprimăm și acum indignarea că au fost suferite atâția ani astfel de monumente-statue străine în mijlocul nostru, a căror vedere zilnică nouă Românilor ne aducea aminte totdeauna numai de suferințele noastre nemărginite; și de umilirile pe cari le-am îndurat dela făuritorii lor, iar pentru unguiri eră o îmbărbătare — în obraznicia și speranțele lor, că „Ungaria n'a fost ci va fi“. — Suntem curioși cât va trebui să ne scremem ca să putem pune noi în loc alte monumente falnice, cari să reprezinte figuri dintre mulțimea de martiri ai noștri cum au fost: Horea, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, de a căror fapte istorice suntem legați toți acela cari suntem hotărâți prin o unitate de conștiință omenească să curățim samsarismul și renegatismul plin de lașitate de pe corpul valorosului popor din care ne-am născut cu toții fără deosebire de pozițiile sociale în cari trăim revoltați până la extrem pentru relele și nedreptățile ce le-am îndurat și le mai tolerăm.

Alegerea dela Chișinău. La Chișinău a fost ales de senator candidatul partidului țărănesc, și-i mare bucurie că

uite, țara și-a spus dorința. Se mai zice însă că a fost ales de jidanii precum a fost ales și Goga la Reghinul săsesc de unguiri (?), atunci însă eră bai mare, că Goga s'a lăsat să învingă cu sprijinul unguirilor. Noi zicem că în România mare numai Românii au drept să-și spue dorința pe cine îl află demn de a conduce țara și la nici un caz nu jidanii din Chișinău ori unguirii din Reghin și mai zicem că nouă ni-e rușine, când vedem că conducătorii partidelor noastre politice recurg la sprijinul dușmanilor noștri, ca să poată eși învingător unul sau altul, fiindcă o astfel de învingere însemnă triumful dușmanilor, fiind învingătorul silit să lucreze necondiționat numai în folosul aceluia, cari l'au sprijinit, chiar contra statului și a neamului.

Lubileul liceului din Brașov. Liceul ort. român „Andrei Șaguna“ din Brașov este al treilea liceu, după vechime, pe întreg teritoriul locuit de Români. Cel mai vechiu este cel din Blaj, deschis la a. 1754, al doilea este cel din Beiuș, deschis la a. 1850. El este totodată unul dintre celea mai însemnate institutii de cultură românească și îndrumătoare de neam, putând reprivi la o pleiadă de profesori savanți și de elevi distinși, ce s'au perindat între zidurile sale. In zilele dela sfârșitul lunii trecute și-a serbat aniversarea de 75 ani dela existența sa, cu un deosebit fast. Ne alăturăm și noi la aceasta serbare și-i urăm încă viață îndelungată și rodnică.

— Fiecare popor își merită soarta-ice o are: în România Mare jidanii n'ar ocupa loc de frunte, dacă nu i-am tolera noi înși-ne, acolo.

Își poartă fiecare partea lui de vină; e datoria noastră deci, să eliberăm țara de sub jugul dominațiunii jidovești.

Cifrele și constatările oficiale ne avertizează că nu mai avem timp de pierdut.

Noi suntem vina!

Se știe că de câțiva timp emigrarea Românilor în America e cu desăvârșire oprită (afară de unele cazuri, când oameni buni la suflet, se îndură să lase pe unii să emigreze, pe baza unor pasapoarte anumite!) și numai streinilor din țară le este permis să emigreze în continentul lunei noi. In legătură cu acest fapt, o să dăm la iveală un caz concret din zilele noastre, din care se va vedea rezultatul emigrării străinilor în America. Inainte de război se stabilește în comuna Sâmbăteni un jidan, Ițig Buchert de meserie bărbier, într'o casă cu chirie.

In timpul războiului și în timpul teroarei gardei roșii, și-a bătut joc de locuitorii acestei comune românești, într'un grad cât se poate de mare. Odată cu venirea regimului românesc nereușindu-i „gheșeftul“ de pân' aci (făcuse contrabandă), se hotărî să emigreze în America. După câțiva timp obține un pașaport (dar nu fals) și pleacă în America. Timp de 3 ani de când e acolo, trimite neîncetat la Rebeca sa dolari, pe cari și-a cumpărat un loc de casă în centrul comunei. Ițig ce veni în comuna noastră cu sarcina de sdrențe în spate, voește astfel să se stabilească pentru totdeauna la noi.

Iată rezultatul emigrării streinilor în America: își fac acolo bani, se îmbogățesc și vin în România, unde se plâng că sunt maltratați, fiindcă nu sunt lăsați în pace să-și îndeplinească planurile afurisite.

Să se trezească odată cei ce dorm și să vadă pericolul adus de acești paraziti emigranți, pe cari ori ar trebui siliți într'un mod oarecare să renunțe de ocul-tism și să se transforme în adevărați cetățeni români (lucru de necrezut), ori de nu, să le dea libera emigrare nu în America, ci în patria lor „Parazitania“ (Palestina) pe baza unui pașaport gratuit.

Emigrarea lor în America dela noi din țară să fie oprită, dacă intenționează curse împotriva noastră.

Trecând la fapta de mai sus ne indignăm foarte mult de fapta aceluia Român, care a vândut locul de casă Rebecii lui Ițig și și-a murdărit conștiința cu o pată care în veci îl va muștra. „Tu, care te-ai lăsat cuprins de cursele Rebecii, pururea vei fi șters din șirul semenilor tăi și sufletul tău curat de țaran român l'ai înegrit prin părtinirea Gheenei.“ Și-acum ușor te poți mira ca Rebeca pe locul cumpărat să-și ridice o prăvălie și mai târziu s'o îmbine cu o cârciumă, că aceasta-i tactica lor. Atâta i-ar mai trebui! Suntem sătui de faptele neamului ei.

Noi suntem vina. Einai.

INSERATE

numai dela creștini se primesc la Administrația ziarului nostru din Arad, str. Vicențiu Babeș nr. 6 Prețul unui cm² e 2 Lei.

D-lui F. L. in P. In cazul că contribuți și la fondul de rezistență încă aveți achitat abonamentul întreg. Cu sincere mulțumiri.

D-lui I. Alexa in S. Am primit cu mulțumită suma trimisă.

D-lui N. S. in P. Abonamentul este 160 Lei pe an, iar la fondul de rezistență contribuie cine vrea după puțință și simțul lui național, convins că prin banul său sprijinește cauza națională. Călduroase și frățești salutări.

Dr. MIRON HERETIU
fost asistent la clinica dermato-venerică din Cluj.

Specialist în boale de piele, genito-urinare și venerico-sifilitice. Examinări microscopice, ultramicroscopice, analiza sângelui și a lichidului cefalo-rachidian, electro-terapie. Operațiuni de specialitate. Uretroscopie.

CONSULT: 2-4 d. a.

ARAD, B-DUL REGINA MARIA 9.
(Palatul Neuman)

G. 4992—1925.

Publicațiune de licitație.

Pe baza decisului judecătorei de ocol Arad No. de mai sus, haine bărbătești, cămăși, ghețe și alte obiecte prețuite în suma de lei 13000, cuprinse în favorul soției lui Szvaricssek Filip pentru suma de lei 15000 capital precum și spesele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad strada Aurel Vlaicu No. 225, 227, 229 în ziua de 24 Iulie 1925 d. m. la orele 3, conf. art. de lege LX § ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale.

Arad, la 7 Iulie 1925.

G. Ciupuliga, Exec. jud.

Publicațiune de licitație.

Pentru edificarea bisericii gr. cat. rom. din Chereluș jud. Arad se publică licitațiune procentuală, care se va ținea la 19 Iulie 1925 ora 1 d. m. în localul școlii confesionale din loc.

Ofertul provăzut cu timbrele necesare se va înainta în plic închis și sigilat înainte de începerea licitației.

Deodată cu înaintarea ofertei se va anexa în numărul sau libel de depunere o garanță de 5% a sumei preliminate.

Suma depusă ca garanță în caz de ofert avantajos se va reține ca garanță până la un an după terminarea lucrării, iar a celorlalți oferenți se va înapoia după licitațiune.

La ofert se va anexa planul și calcularea referitor la lucrul de beton armat din care să va înțelele executarea acestui lucru.

Nu mai acei antreprenori pot înainta ofert, cari dispun de calificatiune dela măestru zidar în sus, ceea ce se va documenta prin acte.

Planul și preliminarul aprobat de Prea Ven. Ordinariat gr. cat. din Oradea-Mare la 12 Aprilie 1924, sub Nr. 909—1924 precum și condițiunile de edificare și licitație se pot vedea zilnic la oficiul parohial unde se pot primi și deslușiri detaliate referitor la edificare.

Chereluș, la 29 Mai 1925.

Teodor Papp Ilie Morar
paroh gr. cat. rom. chitor primar